

OP ZOEK NAAR ADRIAAN EN JACOBUS NAGELKERKE

Van Jacques Nagelkerke uit Etten-Leur ontvingen wij deze foto van zijn overgrootouders met wat informatie. De informatie was ontleend aan een onderzoek dat Hanny Louise een keer voor hem had uitgevoerd. Zijn overgrootouders waren Adriaan Nagelkerke, geboren in 1838 te Driewegen en overleden in 's-Heerenhoek in 1902 en Adriana Catharina van Hertum, geboren in 's-Heerenhoek in 1839 en daar ook overleden in 1910. Het feit dat van beide voorouders portretten bestaan, kan een aanwijzing zijn dat zij enige welstand kenden. Uit het huwelijk van Adriaan en Adriana werden 12 kinderen geboren, waarvan de opa van Jacques er een was. Een aantal kinderen overleed op zeer jonge leeftijd. Zijn opa was Jacobus Nagelkerke en werd als negende kind geboren op 15 februari 1876 te 's Heer Arendskerke en is op 24 april 1960 te Prinsenbeek overleden. Gezien het feit dat kleinzoon Jacques in Etten-Leur woont zijn de nazaten dus in dit Brabantse deel blijven wonen. Uit de gegevens die we ontvingen is overgrootvader Adriaan in 1875 vanuit Heinkenszand naar 's-Heer Arendskerke verhuisd, Hij kocht toen een huis in wijk F34, het gebied dat bekend stond als de Oude Kraaijertpolder, nu nog te traceren bij het huidige Lewedorp. Vermoedelijk werd enkele maanden later het naastliggende huis F30 gehuurd, het adres waar grootvader Jacobus in 1876 is geboren. Later zijn deze twee huizen samengevoegd tot een woning. Deze woning staat er nu nog aan de Vlaamseweg in Lewedorp. Het blijkt dat door de aanleg van de A58 de Vlaamseweg werd doorsneden en dat het resterende stukje van de Vlaamseweg nu een doodlopend zijstraatje is geworden van de Postweg. Deze 'dubbele' woning heeft nu als adres de Postweg. Opvallend is dat uit het kinderrijke gezin van Adriaan Nagelkerke op de geboorteaktes de naam van een koetsier staat vermeld als getuige. Het zou kunnen betekenen dat de afstand van het huis tot het gemeentehuis van 's-Heer Arendskerke te ver was om te lopen. Maar hoe kwam grootvader nu uit het Zeeuwse De Kraaijert in

Noord-Brabant terecht? Het blijkt dat Jacobus Nagelkerke als 24-jarige op 28 september 1900 uitgeschreven werd omdat hij dan naar 's-Hertogenbosch gaat als marechaussee.

VERZAMELING VAN CORNELIA JOHANNA DHONT

Enkele maanden geleden werden we telefonisch benaderd met de vraag of we interesse hadden in een album met ansichtkaarten van stadsgezichten van Goes van begin twintigste eeuw. Het was een dame uit Amsterdam die dit in haar bezit had van een tante Cor, een zus van haar vader, die in Goes had gewoond. Zelf had de Amsterdamse mevrouw geen binding met Goes maar haar overgrootvader had een hoeden- en pettenzaak in Goes. Eerst maar eens kijken, dus reisden we naar Amsterdam. Een mooi authentiek album met 120 ansichtkaarten, overwegend van Goes. Na wat gesprekken en een tweede reis naar Amsterdam dat album overgenomen. Thuisgekomen alle ansichtkaarten bestudeerd. Vaak niet meer dan een adres uit het verleden. Soms gewoon blanco, dan is die kaart alleen voor de verzameling gekocht. Maar ook een aantal kaarten met korte beschrijvingen. Het geeft een inkijkje in het leven van mensen begin twintigste eeuw. Het gaat om een verzameling van Cornelia Johanna Dhont (1895-1988). Ze woonde aan het Rimmelandplein 4 te Goes. Altijd vrijgezel gebleven, zonder kinderen. Op latere leeftijd in 1956 – ze was toen al 61 jaar – is ze getrouwd met een boer uit Tholen, Christiaan Marinus Christiaanse (1890-1959). Dat huwelijk heeft niet lang geduurd want 3 jaar later overleed haar echtgenoot op 23 november 1959. De komende weken zullen we die korte berichten in de vorm van verhaaltjes met de bijpassende

ansichtkaarten publiceren op onze facebookpagina. Een mooie aanwinst die later aan het gemeentearchief geschonken zal worden.

HET SCHEERAPPARAAT

Fré Metselaar woont al jaren in Frankrijk. Zijn vader was in de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog dominee in Goes. Op facebook deelt hij soms zijn jeugdherinneringen. Hier weer zo'n mooi verhaal.

“1956, ons gezin was gemotoriseerd: we hadden een scooter. Reden voor pa om ook een elektrisch scheerapparaat te gaan kopen. Hij had lang genoeg aangeklooid met zeep, aluin, een krabbertje, een elektrische waterkoker en extra zacht water uit de regenton. De PZC (de provinciale krant met het kwalijke oorlogsverleden dat iedereen net begon te vergeten) had gemeld dat op de komende zaterdag een demonstratiebus van het merk Braun op de Vlasmarkt zou staan. En men zou Braun's kijk op de Philips have demonstreren. Het was een zodanig groot moment dat pa mij uitnodigde hem te vergezellen. Ik doorzag meteen dat hij er een mannenevenement van wilde maken en zag toen al de parallel met die oosterse volken waar alleen vaders en hun stenengooiende zoontjes op straat liepen. Ik bromde wat, waarop pa het interessanter voor me probeerde te maken door voor te stellen op de scooter te gaan. Vooruit dan maar, en daar gingen we in onze zondagse jas: de Oprit af, de Nieuwstraat door, de Beestenmarkt en daar was de Vlasmarkt al. Ik neem aan dat de afstand nog geen

kilometer was. De Heinkel op de standaard zetten was ook al zo'n typisch mannelijk handeling. Als van hun motor afstappende politieagenten stegen ook wij af, schudden ons door de rit ontregelde klokkenspel naar het midden (ook van politieagenten geleerd), om vervolgens als een soort Laurel en Hardy de bus binnen te struikelen. En pa kocht er een, een beschaafd zoemend crêmekleurig apparaat. De handleiding zou hij thuis wel bestuderen. Iets wat serieus bij de scheerlamp op de schoorsteen gedaan werd, belangrijke dingen met rood potlood onderstrepend. Op dezelfde manier als hij woorden van zijn preek onderstreepte: rood als er op de kanselrand geslagen moest worden, groen als er stemverheffing gewenst was. En BrAun, het is nog steeds mijn lijfmerk.”

[ANNIE M.G. SCHMIDT](#)

na Maria Geertruida Schmidt werd op 20 mei 1911 te Kapelle geboren en is op 21 mei 1995 te Amsterdam overleden. Zij was een Nederlands dichteres en schrijfster van verzen, liedjes, boeken, toneelstukken, musicals en radio- en televisiedrama. Na de lagere school in Kapelle te hebben doorlopen is ze in Goes naar het Goese Lyceum gegaan. Deze foto is van deze school en zal vermoedelijk van 1924/1925 zijn. Annie zit vooraan als vierde van rechts, het meisje met het brilletje. Annie M.G. Schmidt werd in

Nederland en Vlaanderen beroemd met kinderboeken als Jip en Janneke, Pluk van de Petteflet en Abeltje en kinderversjes als Dikkertje Dap en Het Beertje Pippeloentje. Generaties Nederlanders zijn met haar poëzie en verhalen opgegroeid, waardoor haar werk tot het collectieve geheugen van naoorlogs Nederland is gaan behoren. In Kapelle is een hele wijk naar haar genoemd met straatnamen die verwijzen naar haar boekenfiguren. Foto: Gemeentearchief Goes.

De ondergeteekende heeft de eer zijn stad en landgenooten te berichten, dat hij zijn

Hoeden en Pettenfabriek,

heeft GEOPEND in de Lange Kerkstraat C 31, belovende door eene nette en civiele bediening het vertrouwen waardig te maken. 'Hij is ruim voorzien van

Zijden Hoeden,

in alle qualiteiten,

Fantaisie, Stroohoeden en Petten,

in alle modellen en prijzen, MAAKT, VERFT en VERMAAKT alles wat tot het vak behoort naar het nieuwste model.

UEd. dw. dienaar,
J. C. DHONT.

HOEDEN EN PETTEN

Van Kees Griep kregen we de genealogie en informatie over de familie Dhont. Het gaat om Jan Carel Dhont, op 22 mei 1855 geboren te Middelburg en op 13 juli 1941 te Goes overleden. Hij verloor op 3-jarige leeftijd zijn vader waarna zijn moeder hertrouwde met Jean Michel Dupuij, een hoedenfabrikant in de Lange Gortstraat in Middelburg. De verstandhouding met zijn stiefvader moet goed zijn geweest omdat zijn oudste zoon naar hem is vernoemd. Van hem leerde hij ook het vak. In 1879 opent J.C. Dhont zelf een hoeden- en pettenfabriek in de Lange Kerkstraat C31 in Goes (nu nr. 40). Na een paar jaar verhuist hij naar de overkant van de straat naar nummer C14 (nu 27). Daar blijft zijn zaak gevestigd tot 1927. Het is het pand waar later modezaak Kattenburg in is gevestigd, voor oudere Goesenaren een bekende zaak. De fabriek was in het achterste deel van het grote pand op de foto met de lantaarn, net voorbij het Kattenstraatje. In 1885 trouwt hij met Cornelia Johanna van de Putte, op 8 december 1856 te Koudekerke geboren. Uit het huwelijk worden negen kinderen geboren, waaronder zijn zoon Herman Dhont, geboren op 16 juni 1888 te Goes en op 9 oktober 1936 te Amsterdam overleden. Hij was verpleger en krijgt twee kinderen waaronder een zoon die hij ook Herman noemt

(geboren 4 september 1916 te Amsterdam en op 28 januari 1982 in die plaats overleden). Die laatste Herman is de vader van Lousca Petra Sint-Dhont, de Amsterdamse mevrouw die ons benaderde. Het album met ansichtkaarten was afkomstig van een zus van haar vader, Cornelia Johanna Dhont, geboren 19 april 1895 te Goes en in die plaats overleden op 2 december 1988.

EERSTE DUBBELDEKS VEERBOOT

eter Frijhoff (in 1968 medewerker bij Dagblad De Stem) maakt ons er op attent dat het vandaag 50 jaar geleden is dat de dubbeldeksveerboot 'Prinses Christina' in gebruik werd genomen (de nieuwe dienstregeling ging in op 7 juni). Ter gelegenheid van de ingebruikname schreef Ton Koopman, chef-redacteur bij 'Dagblad De Stem' deze aubade, die werd gepubliceerd in Dagblad De Stem op 20 april 1968 en werd uitgedeeld aan alle bij de feestelijkheden aanwezige genodigden.

"Heil u, Zuurdeeg! Langs de waat'ren

prijst men u en uwen staf!

Hoort de Westerschelde klaat'ren.

't Dubbeldeksproject is af!

Vlassers, sassers en toeristen

heffen 't glas in de kombuis.

Zij die vaak de veerboot misten

komen nu nog tijdig thuis!
Heil u, Zuurdeeg! Alle Zeeuwen
staan te juichen bij de fuik.
't Volk van de ontzwommen leeuwen
schrijft de tunnel op zijn buik.
Maar van Aartsen staat te lachen –
zie Van Poelje dansend gaan.
Bakker monkelt: "'t Most nie maggen!
Wéér miljpenen naar de maan!"
Heil u, Zuurdeeg! Heil u asllen,
mannen van Rijkswaterstaat!
t Zal ons niet meer moeilijk vallen
als de boot te water gaat.
Maar uw mooiste dag zal komen
- en ik bid: hij kome vlug! –
als u bouwt waarvan wij dromen:
een echte tunnel of een brug!"

Jan Zuurdeeg was Hoofdingenieur-Directeur van Rijkswaterstaat Directie Zeeland, Jan van Aartsen was Commissaris der Koningin, Rinus van Poelje lid van Gedeputeerde Staten en Joop Bakker Minister van Verkeer en Waterstaat. 35 jaar later kwam de tunnel er dan toch en ingaande 14 maart 2003 gingen alle veerboten uit de vaart.

EEN DOOS MET FOTO'S

Een fragment uit een artikel uit de Cronicke, het blad van de heemkundekring 'Philippuslandt', onze zusterorganisatie in St. Philipsland. Het begon met een doos met foto's van een oud-tante uit Goes van de auteur Rinus van Langeraad uit Hoofddorp. O.a. deze foto van zijn verre familielid, gemaakt door de bekende fotograaf J. Magielse uit Goes.

“Toen de doos met foto's op tafel kwam, bleken dat hoofdzakelijk portretten te zijn die aan het eind van de negentiende en in het begin van de twintigste eeuw waren gemaakt. Ze kwamen oorspronkelijk uit de nalatenschap van het echtpaar Andries Nicolaas van Langeraad (1862-1931), de oudste broer van mijn opa, en zijn vrouw Lena van Langeraad-Klompe(1860-1944). Zij waren boer en boerin geweest op Noord-Beveland en later op de boerderij 'Welgelegen' in Ouwkerk op Schouwen-Duiveland. De foto's waren jammer genoeg niet voorzien van namen, maar door een vergelijking met reeds in mijn bezit zijnde foto's en met behulp van derden, kon toch een groot deel van de geportretteerden worden geïdentificeerd. De onbekende afbeeldingen zijn waarschijnlijk portretten van leden van de familie Klompe en, wie weet, krijgen die in de komende tijd ook nog een naam.

Een opmerkelijke vondst op de bodem van de doos was een oorkonde met de tekst:

'Ter herinnering aan onzen tocht over de ijsvlakte van de Zandkreek, van Cortgene naar Wolfaartsdijk op 3 en 4 januari 1891, des middags.'

Deze tekst was ondertekend door 17 mannen en vrouwen onder wie de bovengenoemde Andries Nicolaas van Langeraad. Verbaasd over het feit dat men een tocht kon maken over het ijs van de zoute Zandkreek, ging ik op zoek naar gegevens over de winter van 1890-1891. Na enig speuren bleek dat deze winter één van de strengste uit onze meteriologische geschiedenis te zijn geweest. De destijds bekende Nederlandse schrijver Hendrik de Man schreef er in 1936 zelfs een roman over: 'De barre winter van negentig.' De strenge winter van 1890-1891 duurde twee maanden: het begon te vriezen op 25 november en de dooi trad in op 24 januari. Temperaturen van meer dan tien graden celsius onder nul waren gedurende deze maanden meer regel dan uitzondering.”

SANATORIUM

In een tijd van app-jes is de e-mail eigenlijk al weer achterhaald. Maar hoe onderhielden mensen 100 jaar geleden met elkaar contact? Men schreef brieven of een kort bericht op een ansichtkaart. In de verzameling ansichtkaarten van Cornelia Dhont, waar we al eerder over schreven, vonden we delen van zo'n correspondentie. Het geeft ons een inkijkje in de situatie van de levens van mensen zo'n 100 jaar geleden. De oudste tekst werd verzonden op 24 mei 1912. Een ansichtkaart van de haven van Goes gericht aan de heer A.J. Dhont in sanatorium Dennenhof te Putten in Gelderland. Het is vermoedelijk Abraham Jan Carel Dhont, op 17 juli 1883 te Goes geboren. Zijn vader Herman Dhont had een hoeden- en pettenfabriek in Goes en Bram beheerde een filiaal in Dordrecht aan de Voorstraat 413, vlak bij de Vuilpoort. Hij was ongehuwd maar woonde samen met een zekere Emma. De ansichtkaart is vermoedelijk van een zakenrelatie want de aanhef is 'Amice'. Blijkbaar is Bram opgenomen in het sanatorium. Vermoedelijk heeft hij de

gevreesde volksziekte tbc (tuberculose). Nog tot in de jaren vijftig van de vorige eeuw dacht men dat frisse en gezonde lucht de ziekte zou genezen. Opname in een sanatorium moest voor genezing zorgen. De schrijver begint de tekst met: "Eindelijk zal ik u dan weer eens enige letteren schrijven. Misschien hebt u het reeds vernomen wat een zwaar verlies ons wederom getroffen heeft (...) dat mijn broeder in den ouderdom van 37 jaar vannacht, maar altijd toch onverwacht is overleden." Er volgen nog wat opbeurende woorden als 'van harte beterschap' en 'vele groeten van uw vriend' en een onleesbare naam. Nog een kort krabbeltje op een leeg stukje van de kaart: "Passeert de tijd daar nog een beetje Bram?" Vijf jaar later op 8 maart 1917, aan het eind van de Eerste Wereldoorlog overlijdt Bram in Goes.

L.P. VAN DE SPIEGELSTRAAT IN GOES

Deze foto stond in 2014 op Rondje Goes met de volgende toelichting: Wie herkent in het lommerrijke laantje op deze kaart uit ong. 1890 de Van de Spiegelstraat? Deze heette toen nog L.P. van de Spiegelstraat en liep van de Westwal tot de Wilhelminastraat. In 1969 vervielen "L.P." en Wilhelminastraat, zodat de Van de Spiegelstraat nu loopt tot de Patijnweg.

René Remijn gaf daarop een korte geschiedenis van de woning die zijn ouders kochten en waar hij nog steeds in woonden. Het grootste deel van deze woningen is nu verdwenen. Daarvoor in de plaats staat nu een appartementencomplex. Hij schrijft: "Huis L.P. v.d. Spiegelstraat 33. Korte geschiedenis: Rond 1892 kocht Elisabeth Krijger, weduwe van J. den Hollander te Wilhelminadorp het Nederlandsch koffijhuis aan de L.P. v.d. Spiegelstraat. Op 3 mei 1893 dient zij een verzoek in bij de gemeente Goes om dit gedeeltelijk af te mogen breken en ter plaatse 3 woningen te mogen bouwen. Daartoe is ook nog 120 ca. aangekocht van de gemeente Goes. Op 9 juli is de grond in eigendom verkregen en op 22 juli van dat jaar wordt de vergunning verleend. Het dient binnen 6 maanden opgeleverd te worden. (Van het koffijhuis heb ik tot nog toe geen afbeeldingen of documenten gevonden) Het perceelsadres was indertijd wijk A no 235. Vanaf hier heb ik het alleen over het pand wat nu bekend staat als v.d. Spiegelstraat 33 op de foto het hoekhuis. Na diverse bewoners gekend te hebben, waarbij behoudens een aangebouwde veranda, er weinig aan het huis veranderde, werd in 1938 besloten tot een

grote verbouwing door M. van Stee. Naast het huis zou een winkel gebouwd worden met daarboven slaapkamers. Achter het huis kwam een loods/ werkplaats. Het ontwerp hiervoor kwam van architectenbureau F.S.C. Rothuizen en werd ook door hen uitgevoerd. Dit was een grote ingreep. Hierna bleef het een jaar of 10 rustig. In 1948 werd er besloten het winkelpand uit te breiden tot een volwaardig winkel / woonpand en werd het gesplitst in 2 percelen, 33 en 35. Eind 1959 besloten mijn ouders het pand 33 aan te kopen van de heer van Stee, vooral vanwege de aanwezigheid van de werkplaats. Van Stee emigreerde naar Australië. In 1969 werd de keuken vergroot en kwam er een aparte doucheruimte. Na die tijd is er eigenlijk alleen onderhoud aan het huis gedaan. Nadat mijn beide ouders overleden waren in 1997 is het huis in mijn bezit gekomen en woon ik hier al weer vele jaren, meestal met veel plezier. Het uitzicht over het kleine vestje met de stenen brug is dan ook prachtig. De drukte nemen we niet alleen voor lief, maar hoort o.i. ook bij een stad als Goes. Het geeft ook levendigheid en vertier. Een groot minpunt was voor ons de sloop en bouw van diverse gebouwen in de omgeving, waarvan die van de stadspoort het ergste was. Stel je maar een voor, 1250 heipalen met een diameter van ongeveer 1 meter, die vlak naast je huis in de grond worden geslagen. Ook het gebouw van het gak en voormalige NMB mogen wat mij betreft als grote misleunen gezien worden. Overigens bleek de kelder van het afgebroken huis no 29 een totaal andere bouw te hebben dan van 31 en 33, waarschijnlijk was deze afkomstig van het Nederlandsch Koffijhuis."

PASEN 1924

p 9 april 1924 wordt er vanuit Goes een ansichtkaart gestuurd naar Ko en Dien Dhont in Halfweg. Het is een kaart met het stadhuis van Goes op de Grote Markt, een paar kinderen poseren voor de fotograaf. In een krabbeltje staat er nog ergens “De nieuwste opname van het stadhuis.” De ondertekening is “hartelijke groeten van Pa.” Pa is Jan Carel Dhont (1855-1943), hoedenmaker en winkelier in de Lange Kerkstraat in Goes. De kaart stuurt hij naar zijn jongste zoon en schoondochter Johannes Cornelis Dhont, geboren op 27 juni 1893 te Goes en zijn vrouw Dina Alijda Papegaaij, geboren op 19 februari 1901 te Zwanenburg. Ze wonen in het Noord-Hollandse Halfweg. Beide dorpen liggen nu in de gemeente Haarlemmermeer onder de rook van Luchthaven Schiphol. J.C. Dhont, roepnaam Ko, heeft zijn geboortestad Goes verlaten en is ambtenaar op het ministerie van financiën. Hij is daar ‘employé Grootboeken der Nationale Schuld’. Een instelling ingesteld door Koning Willem I in 1814 om de lege staatskas na de tijd van de Franse overheersing te vullen. Eigenlijke een soort staatsleningen waarop de deelnemers een vast bedrag aan rente kregen uitbetaald. We lezen “Ik schrijf even een briefje met een vraag of je met Paaschen komen. Het is wel veel reisgeld maar nu zijn er vacantiekaarten en misschien kunnen je Donderdagavond al omdat de goede Vrijdag er in valt.” Blijkbaar hadden de spoorwegen goedkope reiskaarten in de vakanties. Op een andere kaart lezen we ook al over ‘vacantiekaarten’ die op 1 juli zijn uitgegeven.

JUFFROUW VAN DER LEEDEN

Nelleke Hoogstrate stuurde ons deze foto en een stukje geschiedenis over de ZLM en de plattelandsvrouwen uit de jaren zestig van de twintigste eeuw: “Tussen 1965 en 1968 heb ik op het secretariaat gewerkt onder leiding van Juffrouw (zij was niet getrouwd) Adrie van der Leeden. Adrie van der Leeden was provinciaal secretaresse. Tevens was zij landbouwhuishoudconsulente van de ZLM-landbouwhuishoudscholen in Zeeland. De meeste leden van de plattelandsvrouwen waren boerinnen. Op bijeenkomsten werd voorlichting over producten gegeven en ook werden cursussen georganiseerd. Adrie van der Leeden is nu 92 jaar en woont in Papendrecht.”

EERSTE DUBBELDEKSBOOT OVER DE WESTERSCHELDE

Vorige maand was het 50 jaar geleden dat op de veerdienst over de Westerschelde de eerste dubbeldeksveerboot in bedrijf werd genomen. Alle boten van de Provinciale Stoomboot Diensten (PSD) werden genoemd naar leden van het koninklijk huis. Deze eerste dubbeldekker kreeg de naam Prinses Christina en verzorgde de veerdienst tussen Kruiningen en Perkpolder. Met veel feestvertoon en een paar verstekelingen' werd de Prinses Christina in gebruik genomen. En passant werd ook maar gelijk een tweede dubbeldekker besteld en het besluit genomen om de A58 - de belangrijkste autoweg door Zeeland - te verbreden. Het geld kon rollen of zoals men ook wel eens zegt 'Het klotste tegen de plinten op'. Ruim dertig jaar later werd de Prinses Christina verkocht aan een Italiaanse reder om in 2013 te eindigen op een 'sloopstrand in Turkije.

Peter Frijhoff is in de geschiedenis gedoken van dit schip en maakte dit overzicht:

December 1964: Gedeputeerde Staten van Zeeland (G.S.) mogen van de Minister van Verkeer en Waterstaat (VenW) een ontwerp maken voor een dubbeldeks veerboot voor het traject Kruiningen-Perkpolder.

Juni 1965: Het ontwerp voor de nieuwe dubbeldeksveerboot wordt ter goedkeuring aan VenW gestuurd. Door de grote capaciteit (200 voertuigeenheden tegenover de 60 van de 4 bestaande schepen) en de hogere snelheid (50 minuten per retour) zal de capaciteit die van de 4 bestaande schepen samen overtreffen.

September 1965: De Minister van Verkeer en Waterstaat keurt het ontwerp goed. Scheepsbouwkundig bureau P. de Groot uit Bloemendaal zal het bestek schrijven dat naar verwachting begin 1966 gereed zal zijn.

11 juli 1966: Na goedkeuring van VenW wordt door G.S. de bouw van de dubbeldekker gegund aan N.V. Machinefabriek en Scheepswerf 'De Merwede' te Hardinxveld-Giessendam (De Merwede) voor een bedrag van fl. 19.428.000. Het schip zal eind 1967/begin 1968 worden opgeleverd.

December 1966: Kiellegging voor de nieuwe boot bij De Merwede. Het schip krijgt Bouwnummer 594.

Juni 1967: Koningin Juliana en Prins Bernhard willigen het verzoek van CdK Jan van Aartsen in om het schip de naam "Prinses Christina" te geven. De CdK zal De Merwede verzoeken de naam op het schip aan te brengen.

31 oktober 1967: Tewaterlating en doop op de werf van 'De Merwede' door mevrouw Claire van Aartsen-Stap, vrouw van de CdK. De 'Prinses Christina' vertrekt naar Vlissingen voor afbouw en proeven en opleiding van het PSD-personeel.

Maart 1968: Terwijl de nieuwe veerboot bijna gereed is, wil de gemeente Terneuzen, tegen de zin van G.S., de veerdienst op Hoedekenskerke stoppen. Opheffing is echter onvermijdelijk: volgens Ir Jan Zuurdeeg, HID van Rijkswaterstaat Directie Zeeland, vormen de aanlegplaatsen van dat veer té zwakke punten in de nieuwe 'Deltahoge' dijken rond de Westerschelde.

23 april 1968: Vond de officiële overdracht van de 'Prinses Christina' door de N.V. Machinefabriek en Scheepswerf 'De Merwede' aan het provinciaal bestuur van Zeeland, gedurende een vaartocht vanuit Vlissingen over de Westerschelde in aanwezigheid van 300 genodigden waaronder, zoals Ton Koopman de volgende dag schrijft in 'Dagblad De Stem': de hele provinciale Zeeuwse Almanak". Sommige ambtenaren hadden een z.g. 'oranje' parkeerkaart aangevraagd waarmee zij met hun auto aan boord mochten parkeren. Hun chefs, slechts voorzien van een 'witte' kaart, moesten te voet aan boord en kleumend wachten tot burgemeester Roemer van Vlissingen na een korte toespraak de voetgangersdeuren opende. Eveneens was een zevental nietsvermoedende passagiers, waaronder één persoon op weg naar een sollicitatie-gesprek in het Zeeuws-Vlaamse Hoek, als verstekeling aan boord gegaan in de veronderstelling dat het een reguliere gewone oversteek naar Breskens betrof. Het probleem werd opgelost toen de "Prinses Christina" terug de fuik invoer, de 7 van boord te laten gaan en wat verlate gasten plus de rivierloods aan boord nam. Ergens onderweg ("rond het middaguur, op een plaats waar het binnenaanvaringsreglement niet geldt", aldus Dagblad De Stem), hees mevrouw Van Aartsen-Stap de Zeeuwse vlag terwijl tegelijkertijd mevrouw Schlöman-van Vliet, echtgenote van de directeur van De Merwede, de vlag van de werf deed zakken. En ergens in die tijd vond een minstens zo belangrijke overdracht plaats: die van kapitein J. Pahlmeyer van De Merwede' aan kapitein C.J. Grootenboer van de P.S.D. Zeeland. Het moet een geweldig feest zijn geweest, met muziek, toespraken, toasts, nog meer toespraken en nog meer toasts en vriendelijke wensen, een buffet met champagne en toasts. En toen minister Bakker van VenW volledig onverwacht

aankondigde dat de verbreding van de A58 tussen Sloedam en Biezelingse zou worden aanbesteed, en dat een tweede dubbeldekker besteld kon worden gingen ook de kurken uit resterende flessen champagne. De directeur van De Merwede smeedde het ijzer toen het heet was en verkondigde direct dat hij die wel graag wilde bouwen, omdat dat een tweede dubbeldekker minder zou kosten "want schepen in serie zijn nu eenmaal goedkoper". Laat in de middag keerde de 'Prinses Christina' terug naar Vlissingen.

4 juni 1968: Eerste oversteek van Kruiningen naar Perkpolder. Hoewel de 'Prinses Christina' al sinds 23 april eigendom was van de P.S.D. (i.c. provincie Zeeland), kon zij nog steeds niet in de officiële dienstregeling worden opgenomen omdat de beweegbare bruggen in de fuik bij Kruiningen nog niet in orde waren. Zij kon wel varen met gebruik van alleen het onderdek, en o.a. G.S. van Friesland (27 mei) en Koningin Juliana (20 juni) deden de oversteek, en werd bij grote drukte ingezet tussen Vlissingen en Breskens.

7 juni 1968 - 1997: De 'Prinses Christina' wordt officieel ingezet in de nieuwe, snellere dienstregeling.

1997: De 'Prinses Christina' wordt uit de dienstregeling genomen en doet tot 2003 nog dienst als reserve-/invalboot. Ondanks aanpassing aan de kiel bleef de 'Prinses Christina' erg gevoelig voor zijwind en zeegang, en kon daarom niet worden ingezet op het traject Vlissingen-Breskens.

24.06.2003: Het schip wordt verkocht naar Italië en, na een aan dag de ketting in Vlissingen vertrekt het op 24 juni 2003 naar Italië en krijgt de naam 'Ladies Maticena'. Het wordt echter nauwelijks als veerboot gebruikt.

2012-2013: In 2012 wordt het naar het Aliaga in Turkije gesleept, waar het in 2013 op het sloopstrand wordt gesloopt.

FIETSTOCHT IN ZUID-BEVELAND

In de verzameling ansichtkaarten van Cornelia Johanna Dhont (1895-1988) komen we nog een kaart tegen met een reisverslag van haar familieleden. De kaart is geadresseerd aan de familie Papegaaij te Amsterdam. De afzender is D+K, dat moeten Dina en Ko Dhont zijn. De geboortenaam van Dina is Papegaaij, zodat het vermoedelijk een kaart naar haar ouders is. Het is een bekende kaart van het Nissepaadje in Goes., uitgegeven door G. Verheule. Aan het poststempel te zien is de kaart verzonden op 20 september 1920. Ko en Dina zijn een paar dagen in Goes, vermoedelijk bij de vader van Ko, de hoedenmaker Jan Carel Dhont (1855-1943). Ze verkennen de omgeving per fiets en schrijven: "Het is nu maandagavond, wij zijn goed aangekomen en hebben vandaag ons eerste fietstochtje gemaakt met ons drieën over de zeedijk naar Hansweert. Nu gaan wij straks nog naar het muziek op de markt.

DOMINEE OP STAP

Weer een mooie herinnering van Fré Metselaar, domineeszoon in de jaren vijftig van de vorige eeuw in Goes. Wat mijmeringen over zijn vader die preekte in verschillende dorpen in de Zak van Zuid-Beveland.

“Weer even wat jeugdsentiment. Mijn vader (NH predikant in het stadje Goes) deed regelmatig een schnabbel in de Zak van Zuid-Beveland, deed dan een oude preek, paste die aan aan de mate van godsdienstbeleving van de toe te spreken gemeente. Was de tijd daar dan bond hij zijn koffertje waarin toga en baret met een riem op de bagagedrager van zijn Gazelle-rijwiel en daar verdween hij richting 's Heer Hendrikskinderendijk en verder. Soms vroeg hij me mee te gaan en soms deed ik dat.

Ter plaatse aangekomen stapte hij waardig de inmiddels blauw van de Virginia sigarettenrook geworden consistoriekamer binnen. Iedereen kreeg een hand, ook ik ging het rijtje af. En bleef daar aanwezig tot mijn vader vond dat de tijd aangebroken was dat ik een plaatsje in de kerk opzocht. Een van de in het zwart geklede ouderlingen of diakenen vroeg op wat voor plaats ik wilde zitten. Bovenin natuurlijk...

In veel van de dorpen zaten de mannen op en soort balkon en de vrouwen gescheiden onderin in het midden. Op een gegeven moment was het dan zover dat de kerkdienst

begon, er kwam een trein aan zwart gepakten binnen, allemaal achter elkaar. In het midden bevond zich in toga mijn vader, het hoofd intellectueel naar rechts geheld, preek onder de arm, en baret op. Onderaan de trap van de kansel ging die af, een van de ouderlingen schudde hem de hand en wenste hem een goede stoelgang toe....

Vanaf dat moment schakelde ik mijn tijdsbesef uit en onderging alles als onze katten die op ons wachten omdat het tegen etenstijd liep. Freek de Jonge beleefde dat allemaal veel positiever en schreef daar onderstaand prachtige gedicht(je) over:

Vaders stem

Zondagmiddag negentienvijftig

Met mijn vader naar de kerk

Voor mij is het een wekelijks uitje

Voor hem is het zijn dagelijks werk

't Kerkje staat in Brandeburen

Heidenskip noemen de Friezen het

De garagehouder komt ons halen met zijn zwarte Chevrolet

De kosteres zet mij op mijn plaatsje

In de ouderlingenbak

Ze geeft mij twee pepermuntjes

Wat zeg je dan, ik mompel dank

Als alle mensen zijn gezeten

Verschijnt de ouderlingenrij

Vader loopt daarin als tweede

Klimt op de kansel knikt naar mij

Jongetje op zondagmiddag

Dat niets begrijpt maar alles hoort

Verliefd op de stem van zijn vader

Die rustig voorleest uit Gods woord

In de verte loeien koeien

Een eendenjager lost een schot

Maar niets verstoort de stem van vader

Die voorleest uit het woord van God
Terug in de konsistoriekamer
Staan de thee en koekjes klaar
Vader bevrijdt zich uit zijn toga
En jaagt de brand in een sigaar
Maar ik heb eventjes geen aandacht
Voor de daden van mijn held
Ik mag de collectezakken legen
Helpen bij 't tellen van het geld
We rijden door de Friese weiden
Benzine ruik ik gier en hooi
De chauffeur vraagt hoe ik de preek vond
Vader glimlacht, ik zeg mooi
Het is maar tien minuten rijden
Thuis wacht moeder nog meer thee
Ik mag de togakoffer dragen
En een volgende keer weer mee
Jongetje op zondagmiddag
In de ban van vaders stem
Dat niets begrijpt maar heel goed luistert
Of hij zacht klinkt of met klem
Jongetje op zondagmiddag
Dat niets begrijpt van de heilige geest
Maar hoort dat die stem op zijn mooist klinkt
Als vader uit de Bijbel leest

Het waren soms merkwaardige belevenissen, die kerkdiensten in de Zak. Zo'n dienst gaat altijd volgens een liturgie, waarin van alles staat voorgeschreven: dan dit, vervolgens dat. Zoals het zingen van psalmen en gezangen. Die worden dan weer

begeleid door soms juweeltjes van orgels. Ik herinner me ook een dorp waar men een orgel te werelds vond en waar een voorzanger de rol van het orgel overgenomen had. Een van de liederen ging van: "Hod (we zijn in Zeeland waar men de G niet kan zeggen) des levens ach wanneer...", vervolgens een lange pauze.... "Zal ik naadren voor U (de w erachter werd niet uitgesproken) ogen,", weer en lange pauze, ik werd er nerveus van, zou de man zijn tekst niet meer weten? "In U huis U naam verhogen". Lange pauze, vervolgens vers 2. Na een goed uur, met koffie toe anderhalf uur fietsten we weer naar huis. Een keer kwamen we Brunoge tegen, een door iedereen gevreesde politieagent die toekeek op het hooghouden van de zeden in de Poel. Volgens mij een regelrechte legale gluurder. Heel anders dan de diender die Toon Hermans ooit beschreef:

Hun fietsen lagen in het gras

En de ijzeren stangen omhelsden elkaar

Tien meter verder lag het jonge paar

Een smeris kwam en keek ernaar

Maar hij liet ze

Hij dacht, dat zijn zeker die twee van die fietsen."

HUGODIJK

as deze: “Onlangs was ik aan het fietsen door de "Zak van Beveland". In Kwadendamme werd ik verrast door de straatnaam Hugodijk. Kunt u mij wat meer vertellen over deze straat/dijk; zoals bijvoorbeeld de herkomst van de naam en hoe oud deze dijk is?”

Van Frank de Klerk van het Gemeentearchief Goes ontvingen we deze reactie: “Niet zo'n moeilijke vraag. In de middeleeuwen liep er een brede stroom De Zwake van oost naar west door Zuid-Beveland. Ten zuiden hiervan lag het eiland Baarland-Oudelande, ten noorden de Breede Watering Bewesten Yerseke etc. De Zwake werd zowel vanuit het noorden als vanuit het zuiden bij stukjes en beetjes ingepolderd. Dit proces ging niet altijd voorspoedig, gezien de naam Kwadendamme, een naam voor een afdamming van een stukje Zwake tussen de Ziguïtpolder en de Slabbekoornpolder. Delen van de Zwake liggen nog steeds als kreekrestanten in het landschap. Het was vermoedelijk particulier initiatief, dat in de periode 1439-1449 leidde tot het winnen van twee nieuwe poldertjes in de buurt van Kwadendamme: toen kwamen de Jan Vierloospolder en de aangrenzende Hugo Veermanspolder (ook wel: Kleine Kaneelpolder genoemd) tot stand. Ook namen als Hughe Veermanspolderken (1451) en Hugenpolderkin (1454) zijn bekend. Later wordt de naam Hugenpolder gebruikelijk. Wie deze financier van de polder is geweest blijft onbekend, zoals we ook Jan Vierloos niet kunnen plaatsen. Waren het rijke Vlamingen die hun geld in Zeeuwse inpolderingen investeerden? Op het kaartje (ca. 1850, verz. Lenshoek, kaart Paardekooper van de gemeente Hoedekenskerke) is de oude situatie van de poldertjes duidelijk te zien, zeker als je die naast de satellietfoto op google-maps zet. De Hugodijk is de oostelijke dijk van de Hugenpolder. De contouren zijn ook tegenwoordig nog duidelijk te zien vanuit de lucht, en ook de Jan Vierloospolder ten noorden van de Nieuw Vrelandsedijk is duidelijk te

zien. Merkwaardig is nog dat de grens met de gemeente Baarland dwars door de Vlieguitpolder loopt, waarmee de Hugenspolder en de Jan Vierloospolder ook tot deze gemeente hoorden. Verder lezen: Dekker, Zuid-Beveland, blz. 241, 246, en P.A. Hendriks, Cartularium van de heren van Veere uit het geslacht van Borsele, 1282-1481, 1555. Hilversum 2007, blz. 267.”

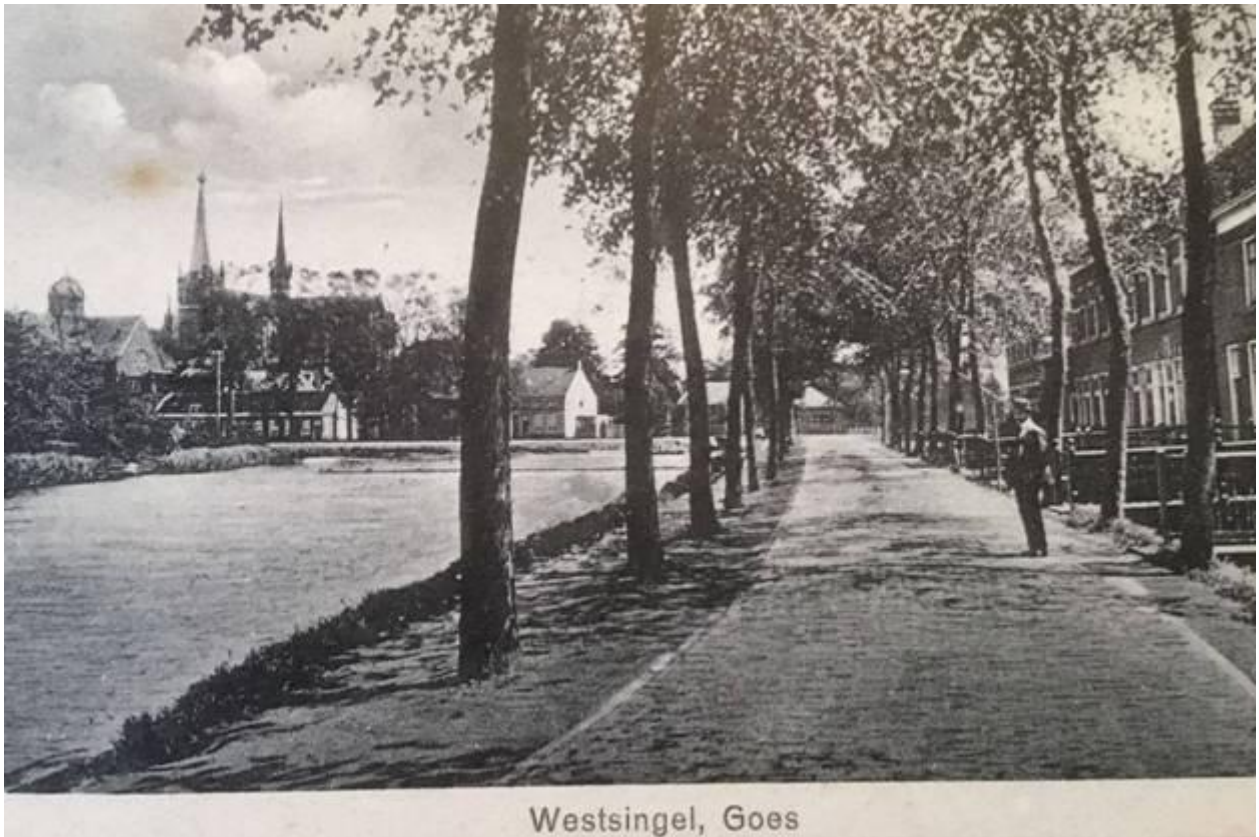

AMBACHTSVROUWE VAN KLOETINGE BEGRAVEN

e Ambachtsvrouw van Kloetinge is begraven. En dat gebeurt volgens een eeuwenoude traditie. Carel Bruring doet er verslag van met foto's.

”Vandaag werd de op 12 mei op 86-jarige leeftijd overleden Jeanne Jacqueline van Dijk van 't Velde-Radermacher Schorer van Kloetinge, de Ambachtsvrouw van Kloetinge, begraven. De ambachtsvrouw werd volgens oude traditie naar haar laatste rustplaats begeleid door het Kloetingse Sint Sebastiaans- of Handbooggilde. Dit gilde is waarschijnlijk al in de 15e eeuw (de eerste vermelding dateert uit 1611) door de ambachtsheer als (verplichte) burgerwacht in het leven geroepen. Sinds zijn oprichting bestaat het gilde uit 24 leden (plus een bode). Nieuwe gildebroeders worden benoemd door de ambachtsheer (of ambachtsvrouw), die tevens beschermheer is. Lid kun je pas worden als er een vacature ontstaat door het overlijden (of het zeldzame vertrek) van een van de gildebroeders. Door de hoofdman en dekenen wordt dan een schriftelijke voordracht gedaan van drie personen, waaruit de ambachtsheer voor het leven een nieuwe gildebroeder benoemt. Hoewel het nergens staat geschreven is dat sinds mensenheugenis een Kloetingse man van hervormde huize.

De gildebroeders, bij het afscheid volgens voorschrift gekleed in tot ver over de knieën reikende lange zwartlakense rouwmantels, zwarte schoenen, zwarte handschoenen en bijpassende zwarte gleufhoeden begeleidden de overleden ambachtswrouwe naar haar laatste rustplaats. Eén onderdeel van de traditie wordt sinds het begin van deze eeuw niet langer nageleefd: over de lijk-kist behoort, totdat deze op het graf is geplaatst, eigenlijk een pelle te worden gedrapeerd. In de zomer van 2001 zijn de toen laatste aanwezige twee pellen van het gilde overgedragen aan Historisch museum de bevelanden. Over het gilde valt (veel) meer wetenswaardigs te vertellen. Dat hebben Gerard Lepoeter, Marloes Matthijssen, Co Coppoolse en Piet Leupen in 2011 gedaan in het door De Koperen Tuin uitgegeven boek 'Allemaal Zorro's op het dorp!' Het boek is nog leverbaar, zowel bij De Koperen Tuin in Goes als bij uw eigen boekhandel (ISBN 9789076815312).

EEN TREINREIS NAAR DE GROTE STAD

In 1936 wordt deze kaart van een mooie lommerrijke Westsingel uit Goes verzonden naar de heer H. Dhont te Amsterdam. De ondertekening is van Pa en Cor. Dat moeten hoedenmaker Jan Carel Dhont (1855-1943) en zijn dochter Cornelia Johanna Dhont (1895-1988) zijn. Beiden hebben hun hele leven in Goes gewoond. Jan Carel had een hoedenfabriek/winkel in de Lange Kerkstraat en Cornelia woonde aan het Rimmelandplein. De kaart is gezonden naar Herman Dhont (1888-1936), die de provincie Zeeland heeft verlaten en in Amsterdam woont waar hij verpleger is geworden in het Binnengasthuis in Amsterdam en later in Meer en Bosch in Heemstede. Die laatste instelling bestaat nog steeds en is sinds 1882 een instelling voor epilepsiepatiënten, of zoals men vroeger zei 'vallende ziekte'. Op de kaart staat het relaas van een treinreis van de dan 81-jarige Pa en zijn dan 41-jarige dochter Cor beschreven. Blijkbaar zijn ze de in Amsterdam woonachtige 48-jarige Herman wezen bezoeken. Wat bedoelen ze met drukte? Was dat in Amsterdam of Den Haag? Of was het een afscheidsbezoek? Enkele maanden later op 9 oktober 1936 overlijdt Herman. Was hij al ziek? We weten het niet. Een citaat van de tekst van de kaart: "Hebben in Den Haag overgestapt en verder tot Goes blijven zitten. We vonden alles nog zoo het was. Heb je van de drukte geweten Herman of heb je er lekker door geslapen? Wij hopen van het laatste. Het was een heele verwelkoming aan 't spoor hier, een haag van menschen staan er altijd als er een goedkoope trein aankomt, al nieuwsgierigheid van den mensch wie er meekomt."

De trein was nog een bezienswaardigheid. Mogelijk dat een aankomende trein in Goes altijd veel publieke belangstelling trok.

EEN TREINREIS NAAR DE GROTE STAD

De Nationale Tentoonstelling van Vrouwenarbeid 1898 vond plaats in Den Haag in 1898. Het bijschrift van deze foto was: Vrouwen werkzaam in de Zeeuwse oesterteelt. Als nieuwjaarskaart werd deze foto in 1991 nog een keer afgedrukt door het IIAV (Internationaal Informatiecentrum en Archief voor de Vrouwenbeweging). Volgens het onderschrift is het een studiofoto van Elzinga, die blijkbaar een studio had in Goes en Domburg. Wie weet iets meer over deze fotograaf? Zijn het vrouwen uit Yerseke?

De tentoonstelling werd op 9 juli 1898 - het jaar waarin Koningin Wilhelmina ingehuldigd werd - geopend en was een groot succes met 90.000 bezoekers. Van de belangrijkste gebeurtenissen op de tentoonstelling werd verslag gedaan in het blad Vrouwenarbeid, waarvan de uitgave werd verzorgd door de rubriekcommissie Letteren en Wetenschap; het blad stond onder redactie van Johanna W.A. Naber.

Er werden ook voorwerpen geëxposeerd (tot machines toe, bijvoorbeeld uit textielfabrieken, waar veel vrouwen werkzaam waren) en men verzamelde gegevens betreffende werk verricht door vrouwen. Hieraan werd veel aandacht besteed; de verslagen die hiervan het resultaat waren, lagen op de tentoonstelling ter inzage. Er werden producten getoond die door vrouwen gemaakt waren en er was aandacht voor de arbeidsomstandigheden waaronder vrouwen moesten werken. De organisatrices wilden de arbeid van vrouwen bevorderen. Bovendien wilden zij lonen en arbeidsvoorwaarden verbeteren.

De tentoonstelling werd gehouden in een speciaal daarvoor opgetrokken gebouw aan de Scheveningseweg in Den Haag, dat ter beschikking was gesteld door de welgestelde bouwondernemer Adriaan Goekoop. Tijdens de anderhalf jaar durende periode van voorbereiding werd het tentoonstellingsgebouw gebouwd. Het bestuur had hiervoor de architect J.J. van Nieukerken (1854-1913) aangetrokken; een vrouwelijke architect bleek niet te vinden. Deze architect was geboren in Middelburg. Zijn doelgroep bestond uit rijke aristocraten, industriëlen en hoogwaardigheidsbekleders, aanvankelijk vaak afkomstig uit Zeeland. Hij ontwierp voor hen herenhuizen en buitenplaatsen en restaureerde en verbouwde oude huizen. Door hem werd o.a. in 1866 het Badhotel in Domburg ontworpen. Maar ook diverse landhuizen op Walcheren zijn van zijn hand.

Fragment Hervormde Kerk. Goes

EEN UITSTAPJE NAAR WALCHEREN

Dit is het laatste artikeltje op Facebook over de Ansichtkaarten van Cornelia Johanna Dhont (1895-1988). Als datering staat er 14 oktober 1924, en de kaart is geschreven in Vlissingen. De kaart is geadresseerd aan haar broer J.C (Ko). Dhont (1893-1961) in Halfweg. De aanhef is L.K. (vermoedelijke lieve kinderen) en zal dan ook mogelijk van de vader van Ko Dhont zijn, de in Goes woonachtige hoedenmaker Jan Carel Dhont (1855-1943). Hij is inmiddels al weer acht jaar weduwnaar, zijn vrouw Cornelia van de Putte (geb. 1856) is in 1916 overleden. Beiden waren afkomstig van Walcheren, hij geboren in Middelburg en zij in Koudekerke. De Ansichtkaart toont een fragment van de Grote Kerk

in Goes. Vader schrijft over zijn reis naar Walcheren met een bezoek aan familieleden, een oom W en Roon en Maria. Wie deze personen waren weten we niet. Mogelijk familie van zijn overleden vrouw want deze namen komen niet voor in de genealogie van de familie Dhont. Hij schrijft: “Ik ben gistermorgen om 8½ met de autobus naar M. (Middelburg) en vandaag naar Vl. (Vlissingen). Roon was nog niet naar zee en heeft nu net bericht gehad dat hij vrijdag weg moet. Vanmiddag ben ik met Oom en Tante wezen wandelen, morgen ga ik naar Oom W. voor een dagje en dan morgenavond weer naar huis, tenminste naar G. (Goes?) naar mijn eigen huisje zal nog wel een weekje duren. Gisteren (maandagavond) ben ik met Roon en Maria naar W. geweest en ze waren heel aardig. Oom vond het zoo aardig dat jij een brief ter eere van Ko gestuurd had. Ko is door z'n examens voor 3e stuurman . Hij is erg lang geworden maar kan wel door een lampegglas van vettigheid.” Blijkbaar was Ko lang maar broodmager. Hij besluit de kaart met “Tante gaat visch bakken en dan gaan we eten.” Onderaan nog een krabbel: “Heb je deze kaart al?”

HARKE DE ROOS

Fré Metselaar deelde een herinnering uit de jaren vijftig. Een jeugtherinnering van een domineeszoon aan een andere domineeszoon. Fré Metselaar woonde in Goes. Die andere domineeszoon Harke de Roos (geb. 24 december 1942), woonde in 's-Heer Hendrikskinderen. Hij zou uitgroeien tot een bekende dirigent in Duitsland waar hij tevens onderzoek heeft gedaan naar Mozart en Beethoven. Fré metselaar schrijft over hem:

“Hoe kwam je in de jaren 50 als domineeskind de zondag in Zeeland door.... Veel Goesenaren loerden de dag des Heeren achter de hor om gebeurtenissen te ontdekken die volgens hun god afkeurenswaardig waren. Een bepaalde periode ontvluchtte ik het stadje met medeweten en goedkeuring van mijn ouders die dag naar de Hervormde pastorie te 's-Heer Hendrikskinderen, een dorp waar die dag 3 druk bezochte kerkdiensten werden gehouden. De dominee aldaar was Siebe de Roos. De naam van

zijn lieve echtgenote (ze was echt heel lief en sprankelend) ben ik vergeten. De pastorietuin was schitterend en een speelterrein om van te dromen. Alleen die apenboom, zoals wij hem noemden al! Op het uiteinde van de takken zaten uitstulpsels die je kon berijden als waren het paarden. Maar wel op een paar meter hoogte... Mijn vriend van toen was hun zoon Harke en we beleefden wat af. O ja, ik vergeet dat we van mevr. De Roos tot 14 uur in huis moesten blijven. Als de kerkklok uitgeluid was mochten we voluit de tuin in. De farizeeërs zaten dan in de kerk. Op zijn kamer had hij verzamelingen vogelschedeltjes, elke week had hij weer wat nieuws gevonden, dood of levend. Het gezin was anders en daardoor in het dorp ongetwijfeld niet door iedereen geliefd. De geheimzinnige boeken die ik er met rode oortjes las, de muziek die ik er hoorde... Ik denk er nog steeds met weemoed aan terug. Ooit kwam ik er, ooit ging ik er. Het laatste was jammer.”

Meer informatie over Harke de Roos op deze website: <http://www.harkederoos.com/seiten/biografie.html>

EINDE VAN EEN STATIONSKOFFIEHUIS

egin deze maand kwam er een einde aan het voormalige Stationskoffiehuys bij het station Kruiningen-Yerseke. Het gebouw werd gesloopt en daarmee kwam er een einde aan een stukje historie dat teruggaat tot 1880. In dat jaar werd, kort na de aanleg van de spoorlijn door Zeeland, een herberg geopend. Volgens de PZC heeft dit café later ook de namen 't Haspel en De Dwarsligger gehad. Al sinds de eeuwwisseling deed het geen dienst meer als café. De laatste jaren werd het gebouw gebruikt als uitzendbureau voor

overwegend personeel van de nabijgelegen fritesfabriek van Lamb Weston/Meijer, die ook de eigenaar was van dit voormalige café.

Op de facebookpagina Goes Dronk vinden we nog de volgende informatie. Rond 1880 openen Marinus Leendert Kerpestein en zijn vrouw Adriana Kostense het stationskoffiehuis aan de Stationsweg 20 in Kruiningen. Als hij in 1887 overlijdt zet zijn weduwe Adriana Kostense de zaak voort tot 1894.

Per 1 september 1894 neemt Nicolaas Molhoek het stationskoffiehuis over van Kostense. Hij blijft in de zaak tot 1910. In dat jaar neemt Boudewijn Wondergem het stationskoffiehuis over van Molhoek en hij zit tot ongeveer 1955 in de zaak. Rond 1955 komen Bram Burgel en echtgenote Geertruida Wolse in het stationskoffiehuis. In augustus 2001 vieren zij hun 60-jarig huwelijk waardoor er een bericht in de PZC verschijnt. Burgel was boerenknecht in het Noord-Bevelandse Kats. In het artikel zegt hij: "Vroeger kon ik niet koken, nu weet ik er alles van." In juni 1977 verkopen ze de zaak aan Ineke en Jan Krombeen. Zij veranderen de naam in 't Haspel.

BAARSDORP

In de nieuwsbrief van de Stichting Behoud de Zak van Zuid-Beveland stond een artikeltje over het voormalige dorp Baarsdorp. Dit dorp vormde samen met Sinoutskerke de gemeente Sinoutskerke en Baarsdorp. In 1816 ging dit op in 's-Heer Abtskerke. Baarsdorp, dat vroeger een heerlijkheid was, heeft een rijke geschiedenis waar op internet veel over is te vinden. In de nieuwsbrief lezen we het volgende:

“De term heerlijkheid heeft weinig te maken met het begrip heerlijk zoals wij dat tegenwoordig gebruiken. Een heerlijkheid was in de Middeleeuwen een afgebakend stuk grond met opstallen en landerijen waaruit een ‘heer’ (of een vrouwe) een inkomen kon halen. De heerlijkheid was aan de heer toegewezen (beleend) door een hoger gezag, een graaf of een hertog, die op zijn beurt weer rekening moest houden met een koning of een keizer. Al in de dertiende eeuw duiken in de kronieken mensen op die de naam Van Barsdorp dragen. Zij waren nauw verwant met de adellijke familie Van Borssele, van wie wordt aangenomen dat die de eerste eigenaar is geweest van het mottekasteel, dat nu nog als vliedberg in het landschap zichtbaar is. Het heeft de traditionele vorm, zoals ook nog goed te zien in de berg van Troye in Borssele. Twee verhogingen in het landschap: een hoofdburg en een voorburg. In de dertiende eeuw moet het niet meer zijn geweest dan palisaden en aarde, maar in de loop van de geschiedenis is er een heus stenen slot op gebouwd. Dat weten we omdat het in de zeventiende eeuw is afgebroken. Rond een mottekasteel ontstond altijd een meer gestructureerde economie, een dorp dus. De arbeiders bouwden hun huizen bij elkaar op de beste delen van de grond, in dit geval op de kleine kreekrug die voor de stichters van het slot de aanleiding moet zijn geweest om deze plek te kiezen. Het stichten van een heerlijkheid voor de inwoners was, naast de handhaving van de orde, altijd de verantwoordelijkheid van de heer, dus moest er een kerk komen. Aan het begin van de veertiende eeuw stond die er al en tot de reformatie werden regelmatig geestelijken benoemd om de Baarsdorpse schapen te hoeden. Al rap na de reformatie raakte Baarsdorp in de versukkeling. In de kerk werden geen diensten meer gehouden en ook de molen verdween.”

EEN REIS NAAR GOES IN 1773

Fré Metselaar deelde dit reisverslag van een Amsterdamse boekverkoper naar Goes in 1773.

Deze boekverkoper was Jan Christiaan Sepp (1739-1811). Hij was de oudste zoon van de graveur en tekenaar Christiaan Sepp (ca. 1710 – 2 augustus 1775). Eigenlijk was hij meer uitgever van wetenschappelijke boeken.

Blz 57 en 58 Reise- en Zak-Atlas door Jan Christiaan Sepp, Boekverkoper te Amsterdam, 1773 (zie foto van titelpagina).

“(Om naar Goes te varen)dient men te rug te keeren naar Middelburg, en zig aldaar aan de Dampoort in het Veerschip te zetten, dat doorgaans 4 à 5 uren overvaart aan het Eiland Zuidbeveland naar de stad Goes. Om aldaar te komen, vaart men de Haven van Middelburg uit, langs 't Kasteel van Rammekens heenen over 't Sloe, tot aan het Eilandje Wolfaartsdyk aan de linker, en Zuidbeveland ter rechterhand leggende, en men komt voor de Haven van Goes en voorts aan de Stad. Zy vertoont zich aan de Reisenden als een fraaije dog niet groote Stad, heeft zes Poorten, waarvan ééne de Waterpoort is, zijnde aan 't einde van de Haven, versterkt met twee royaale Forten. Het merk- en bezienswaardigste, hier ter plaatse is het Stadhuis, drie marktpleinen, van welke de Koornmarkt de voornaamste, en wegens de veelheid van Granen, opmerkenswaardig is; de drie fraaie Schuttershoven, en de schoone Groote Kerk, in den jaare 1618 afgebrand, en in 1621 wederom geheel, met groote Kosten der Inwooners, namelyk 23000 Vlaams, of 138000 Gulden, uit der Gemeenten Beurs veel grooter en herlyker opgebouwd, diergelyke noch van Grootte, noch van Doorluchtigheid in geheel Zeeland niet gevonden word. Het orgel in dezelve, voor weinig jaaren gemaakt, en zeer zwaar verguld, mag door heel Nederland geroemd worden. De Marktdag, die hier gewoonlyk alle Dingsdagen word gehouden, is zeer merkwaardig, want dit Eiland Zuidbeveland het grootste en vruchtbaarste van alle Zeuwse Eilanden zynde, is daar door de Markt deer Stad altyd opgestapeld met allerhande Koopmanschappen, welke gewoonlyk met alle het geene hier ook uit de Eilanden Noordbeveland en Wolfaartsdyk ter Markt komt, binnen twee uren tyds verkocht word, om naar andere Zeeuwse Steden, Holland en Braband ingescheept te worden. Dit is alzoo het bezienswaardigste van Goes. De Kermis word hier jaarlyks gehouden op den eersten Dinsdag na St. Batholomeus.

De voornaamte logementen zyn: De Doelens. De Zoutkeet. De Gouden Leeuw. enz.

Van hier naar Tholen willende reisen, moet men zig te Goes weder in het Veerschip begeven, en varen daar mede door het Goesche Diep tot in de Oosterschelde, als men wilde naar bergen op Zoom vaaren; dog tot 1 1/2 uur deeze vermaarde Stad genaderd zynde, wend men ter linkerhand af, en komt uit de Schelde in een groot half uur, Ebbe en Vloed noch de Wind niet tegen is, aan de Stad Tholen, naar welke het Eiland ook den Naam heeft. Men kan gewoonlyk binnen één Ty dit is binnen 6 uren, Weêr en Wind dienende, van Goes naar Tholen overschepen.”